

Gülriiz Sururi'yi Kaybettik

Dr. Mete Çubukçu

mc@solarmena.com.tr

2019 yılına, bizleri yürekten sar-san, üzücü bir haberle girdik. Tiyatromuzun efsane sanatçılarında Gülriiz Sururi, 31 Aralık 2018'de vefat etti ve vasiyeti gereği, ölümü, defni sonrası ilan edildi. Sanatçının 55 yıllık yol arkadaşı Engin Cezzar (1935-2017) da, benzer bir istekte bulunmuştu: 28 Ocak 2017'de aramızdan ayrıldığı, defin işlemleri tamamlandıktan sonra, aynı sözlerle duyurulmuştu: "Dünyamızdaki yolculuğunu tamamladı. Dilediği gibi dün toprağa karıştı".

Gülriiz Sururi, törensiz ve gösterişsiz bir şekilde veda etse de, ülkemizde benzersiz bir iz bıraktı. Üstelik sadece tiyatro sahnesinde değil, örnek sanatçı kimliği ve insan duyarlığıyla da, asla unutulmayacak bir yaşam bilgesi olduğunu kanıtladı. Vasiyeti de, bir kez daha, onun inceliğini açığa vuruyordu: Engin Cezzar ile birlikte bir katında yaşadıkları, İstanbul Gümüşsuyu'ndaki beş katlı binalarını, Aziz Nesin Vakfı'na bağışlamışlardı.

Vefat haberini alanlar, ortak bir tepkiyle, ölümü ona hiç yakıştırama-

dıklarını haykırıyordu. Büyük usta Genco Erkal'ın sosyal medya hesabından yazdıkları, onu en güzel tanımlayan sözlerdendi: "Sadece büyük bir oyuncu değil, yaşamını sanata dönüştürmüş bir kadındı Gülriiz Sururi. Giyimi, kuşamı, yediği, içtiği, evi, eşyaları, dostlukları, ilişkileriyle kendisi bizzat bir sanat eseri idi. Bilinçli, sorumlu, adalet ve özgürlük yolunda direnen, sürekli mücadeleden eden bir Cumhuriyet kadını, nesli tükenmekte olan örnek bir sanatçıydı. Canım, ciğerim, 55 yıllık sahne ve yol arkadaşım güzel yaşadı, ardında büyük bir boşluk bırakarak sessizce ayrıldı aramızdan. Bir eksikiz şimdi. Her birimize daha çok görev düşüyor".

1929 doğumlu sanatçı, 90 yıllık uzun ömrüne, unutulmayacak başarıları ve anıları kattı. İlk Türk primadonası Suzan Lütfullah (1909-32) ile Türkiye'deki ilk operet kurucularından tenor Lütfullah Sururi'nin (1904-1967) kızı olarak doğdu. İlk kez, 1942'de İstanbul Şehir Tiyatrosu Çocuk Bölümü'nde sahneye çıktı. 1955'te Muammer Karaca Topluluğu'nda oynamaya başladı. 1958-59 sezonunda, Dormen Tiyatrosu'na geçti. Eylül

1961'de Engin Cezzar ile evlendi. 1962'de, eşiyle "Gülriiz Sururi - Engin Cezzar Tiyatrosu"nu kurdu. 1990'lı yılların ilk ve unutulmaz yemek programı olan "A La Luna" isimli programında sunuculuk yaptı. 1998 yılında, Kültür Bakanlığı'nca verilen Devlet Sanatçısı unvanını aldı.

Gülriiz Sururi, uzun sanat yaşamında, birçok ödüle de layık görüldü. Bunlardan bazılarını hatırlatalım: 1961'de Dormen Tiyatrosu'nda rol aldığı "Sokak Kızı İrma" (A. Breffort) oyunundaki başarısıyla büyük ses getirdi ve bu oyundaki rolüyle, "İlhan İskender En İyi Kadın Oyuncu Ödülü"nü kazandı. Haldun Taner'in (1915-86) yazdığı, Genco Erkal'ın (1938) yönettiği ve ilk olarak 31 Mart 1964'te sahnelenip uzun süre kapalı gişe oynayan "Keşanlı Ali Destanı"nda, "Zilha" rolündeki başarısıyla ünü arttı. Yaşar Kemal'in (1923-2015) romanından uyarlanan "Teneke" oyunundaki rolüyle, 1966'da, "İlhan İskender En İyi Kadın Oyuncu Ödülü"nü bir kez daha kazandı. Aynı yıl, Türk Kadınlar Birliği'nce "Yılın Kadını" seçildi. 1971'de, "Hint Kumaş" (Ronald Millar) adlı oyundaki rolüyle

"İlhan İskender En İyi Kadın Oyuncu Ödülü"nü üçüncü kez kazandı. Edith Piaf'ın (1915-63) yaşam öyküsünden, Başar Sabuncu'nun (1943-2015) oyunlaştırdığı "Kaldırım Serçesi" (1983) adlı oyun ile müzikli tiyatro sanatçısı olarak ustalığını gösterdi. Bu oyundaki yorumuyla "Avni Dilligil En İyi Kadın Oyuncu Ödülü"nü, İzmir Gazeteciler Derneği'nin "Altan Artemis Ödülü"nü ve Milliyet gazetesinin "1983 Süperstar Tiyatro Oyuncusu Ödülü"nü kazandı. 2017 yılında, "22. Sadri Alışık Tiyatro ve Sinema Oyuncu Ödülleri" kapsamında, Onur Ödülü'ne layık görüldü.

Gülriiz Sururi, yazdığı kitaplarla da büyük ilgi topladı. Anıları, üç kitap halinde yayınlandı: "Kıldan İnce Kılıçtan Keskince" (1. Baskı, Milliyet Yayınları, 1978), "Bir An Gelir" (1. Baskı, Doğan Kitap, Ocak 2003), "Zefiros – Ebedi Gençlik Rüzgârı" (1. Baskı, Doğan Kitap,

Eylül 2016). Etkileyici yaşam serüveninin yanında, çevresinde bulunan sanatçıları, edebiyatçıları ve aydınları da, onlarla yaşadığı ilginç anılarıyla birlikte aktardı. Ülkemizin kültür-sanat hafızasına, eşsiz bir katkıda bulundu. Deneme ("Biz Kadınlar", 1986), öykü ("Girmediğim Sokaklarda", 2003), roman ("Seni Seviyorum", 2004) ve yemek kitabı ("Gülriiz'in Mutfağından", 2003) türlerinde de kitaplar yazdı.

Ünlü yazar Aziz Nesin (1915-95), Sururi'yi şöyle tanımlar: "Gülriiz gibiler salt Türkiye'de değil, tiyatro sanatının çok daha eski olduğu ileri, zengin ve büyük ülkelerde bile kolay kolay yetişmez".

Bir diğer usta Haldun Taner'in (1915-86) şu sözleri de dikkat çekicidir: "Nota olsa Do olurdu / Renk olsa Nar rengi / Kraliçe olsa Nefertitti / İçki olsa Fransız Şampanyası / Tarihi kişi Hürrem Sultan / Bilin bakalım kimdir o (...).On beş yılda 'Karaca'dan 'Dormen'e,

'Dormen'den 'Cezzar'a, 'Bulvar'dan 'Sanat Tiyatrosu'na, Gülriiz'in aldığı yola bakın. Ne istediğini çok iyi bilerek... Üsluplar, iklimler atlayarak, dünya görüşleri değiştirerek. Kaderin, tesadüfün payı çok az bunda. Kaderini kendi çizdi bu kız. Kararını verdi. Gerçekleştirdi. Sırf iradesi ile. Tükenmez hırsı ile. Doğuştan yeteneklerine her gün yeni bir şeyler katarak, ta arkalardan geldi. Türk tiyatrosunun en önde kadın sanatçıları arasında yerini alıverdi".

Gülriiz Sururi, tiyatro sanatındaki başarılarının yanında, ülkesine de son derece duyarlı bir sanatçıdır. 1980'lerde Aydınlar Dilekçesi'ne imza atar. O zamanlar için bu, büyük bir yüreklilik örneğidir. Sanatçı, 2000'li yıllarda da, örnek bir aydınlanma savaçsısı olmaya devam eder.

Tiyatromuzun bir büyük efsanesini kaybetmiş olmanın acısını, yüreğinden hissediyoruz.

Kitap Tanıtımı... Kitap Tanıtımı... Kitap Tanıtımı... Kitap Tanıtımı

Uçtan Uca Telekomünikasyon Sistemleri

Yazar: Dr. Suat Seçgin
Yayımlayan: EMO İzmir Şubesi
ISBN: 978-605-01-1248-1
EMO Yayın No: GY/2018/724
1 Baskı, Aralık 2018
Sayfa Sayısı: 80

Üyemiz Dr. Suat Seçgin'in mesleki deneyimini, akademik bakış açısıyla, yalın bir dille telekomünikasyon alanında yürütülen temel mühendislik faaliyetlerini özetlediği Uçtan Uca Telekomünikasyon Sistemleri başlıklı eseri yayımlandı. Oda'mızın telekomünikasyon alandaki yayın birikimine katkı sağlamak ve alandaki mesleki deneyimin aktarmak amacıyla Şubemiz tarafından yayımlanan eser, okuyucuya uçtan uca iletişim sistemlerine ilişkin "kuş bakışı" bilgiler vermektedir. Teknik detaylar yerine bütüncül bilgiler sunan eser, alanda çalışmakla birlikte kendi uzmanlık alanları dışındaki konulara ilişkin temel bilgileri edinmek isteyen üyelerimize de fayda sağlayacaktır. Uçtan Uca Telekomünikasyon Sistemleri başlıklı eseri edinmek isteyen üyelerimiz, Şubemize başvurabilir.